

УДК 343.2.01:34.01

DOI [https://doi.org/10.32782/2304-1587/2026-28-1\(42\)-9](https://doi.org/10.32782/2304-1587/2026-28-1(42)-9)

САНКЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ НОРМИ: ПРАВОВА ПРИРОДА ТА ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВИЗНАЧЕННЯ

Павлова Тетяна Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2558-823X>Web of Science Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/ADI-6059-2022>

У статті здійснено комплексний аналіз санкції кримінально-правової норми як ключового елементу норми Особливої частини Кримінального кодексу України, розкрито її правову природу, сутність та функціональне призначення. Особливу увагу приділено теоретичним підходам до розуміння санкції в теорії права, її співвідношенню з диспозицією кримінально-правової норми, а також ролі санкції у механізмі кримінально-правового регулювання. Досліджено деякі сучасні проблеми законодавчого визначення санкцій кримінально-правових норм.

Проаналізовано види санкцій у доктрині кримінального права, новий принцип побудови санкцій у проекті Кримінального кодексу. Звернено увагу на те, що чинний Кримінальний кодекс України в цілому відповідає міжнародним та європейським стандартам, хоча слід визнати наявність певної заідеологізованості його норм, наприклад, щодо визначення кримінального покарання та мети покарання.

Обґрунтовано необхідність удосконалення законодавчого підходу до визначення санкцій кримінально-правових норм з урахуванням принципів верховенства права, правової визначеності та гуманізму. Запропоновано напрями вдосконалення кримінального законодавства у цій сфері, зокрема шляхом чіткого структуривання санкцій, забезпечення їх відповідності тяжкості правопорушень та уніфікації підходів до їх визначення. Зроблено висновок про доцільність подальших наукових досліджень з метою підвищення ефективності санкцій кримінально-правових норм.

Ключові слова: санкція, теорія права, правова система України, кримінальне право, Кримінальний кодекс України, санкція кримінально-правової норми, Кримінально-виконавчий кодекс України, кримінальна відповідальність, кримінальне правопорушення, кримінально-правова охорона кримінальне покарання, ресоціалізація засуджених.

Pavlova Tetiana. Sanction of a criminal law norm: Legal Nature and Challenges of Statutory Definition

The article provides a comprehensive analysis of the sanction of a criminal law norm provision as a key element of the provisions of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine, exploring its legal nature, essence, and functional purpose. Particular attention is paid to theoretical approaches to understanding sanctions within the theory of law, their relationship with the disposition of a criminal law provision, and the role of the sanction in the mechanism of criminal law regulation. The study examines certain contemporary issues regarding the legislative definition of sanctions within criminal law provisions.

The article analyzes the types of sanction of a criminal law norm doctrine and the new principle of structuring sanctions in the draft Criminal Code. It is noted that the effective Criminal Code of Ukraine generally complies with international and European standards, although the certain ideological nature of its provisions – specifically regarding the definition and purposes of criminal punishment – must be acknowledged.

The article substantiates the necessity of refining the legislative approach to defining sanctions within criminal law provisions, taking into account the principles of the rule of law, legal certainty, and humanism. It proposes directions for improving criminal legislation in this field, specifically through the clear structuring of sanctions, ensuring their proportionality to the gravity of offenses, and unifying the approaches to their formulation. The study concludes that further scientific research is essential to enhance the effectiveness of sanctions within criminal law provisions.

Key words: sanction, legal theory, legal system of Ukraine, criminal law, Criminal Code of Ukraine, sanction of a criminal law norm, Criminal Executive Code of Ukraine, criminal responsibility, criminal offense, criminal law protection, criminal punishment, re-socialisation of convicts.

Вступ. Сучасний етап розвитку доктрини кримінального права в структурі правовій системі України характеризується переглядом карального підходу, що був домінуючим у ХХ сторіччі. Центральним елементом цієї трансформації є санкція, як полісемантичне поняття, яке розуміється в теорії права, на думку Т. В. Міхайліної, Ю. В. Гоцуляк, А. П. Гель, щонайменше: 1) як частина правової норми; 2) як обмежувальний захід; 3) як юридична відповідальність [1, с. 289].

У кримінально-правовій доктрині санкція кримінально-правової норми тривалий час сприймалася виключно як інструмент державної репресії та відплати, а кара й досі залишається однією з цілей покарання (ч. 2 ст. 50 Кримінального кодексу України) [2], попри гуманізацію системи покарань. Однак у контексті євроінтеграції, реформування вітчизняної правової системи та кримінального законодавства окремо, виникає необхідність переосмислення санкції як багаторівневого механізму правового впливу.

Питання, пов'язані з правовою природою та видами кримінально-правових санкцій, межами та принципами побудови, і досі залишаються дискусійними як у науці кримінального права, так і в правозастосовній практиці. Актуальність даної теми зумовлена постійними змінами чинного Кримінального кодексу України, відсутністю єдиного підходу щодо їх розуміння та класифікації, що призводить до помилок під час кваліфікації кримінальних правопорушень, встановлення міри покарання, а також індивідуалізації кримінальної відповідальності та кримінального покарання.

Матеріали та методи. У теорії права дослідженням санкцій займалися такі вчені як А. П. Гель, Ю. В. Гоцуляк, Н. М. Крестовська, Т. В. Михайліна, Л. А. Луць, Н. М. Оніщенко тощо. Проблематику санкцій кримінально-правових норм досліджували такі науковці як М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, О. П. Горох, Т. А. Денисова, О. М. Джужа, О. О. Дудоров, О. О. Книженко, А. С. Кобзіна, М. Г. Корабель, М. І. Мельник, Н. А. Мирошніченко, Н. А. Орловська, М. І. Панов, Ю. А. Пономаренко, М. В. Сийплові, В. В. Сташис, М. І. Хавронюк, П. В. Хряпінський, Ю. В. Шинкар'юв, В. Я. Тацій, Ю. О. Ткачук та інші вчені. Зазначені наукові праці стали теоретичною базою дослідження. Водночас безсистемні зміни, що вносяться в чинний Кримінальний кодекс України, розробка проекту нового Кримінального кодексу та нові підходи, щодо їх побудови, свідчать про необхідність подальшого дослідження поставленої проблеми. Методологія наукової роботи базується на поєднанні низки загальнонаукових та спеціальних юридичних методів пізнання, як-то: структурно-логічний, системно-функціональний, порівняльно-правовий, метод юридичного аналізу та ін.

Метою статті є розгляд місця санкції у структурі норми права; дослідження правової природи санкцій кримінально-правових норм; аналіз деяких проблем законодавчого визначення санкцій в нормах Особливої частини Кримінального кодексу України.

Результати. У теорії права «санкція – це елемент норми права, що встановлює невігідні наслідки на випадок порушення правила, встановленого в диспозиції» [3, с. 118].

В юридичних словниках санкцію (лат. *sanctio* – «непорушна постанова») визначають як «складову частину норми права, яка на випадок невиконання норми визначає заходи державного впливу, головним чином у формі примусу. Призначення санкції полягає в забезпеченні правовими засобами точного й неухильного додержання й виконання правових норм. Це досягається тим, що санкція утворює невігідні наслідки особистого, майнового чи громадського характеру для осіб, які порушили вимогу певної правової норми, а також застерігає інших осіб від правопорушень. Санкція формулюється не в кожній статті закону, але вона завжди є в даному законі або в законодавстві в цілому. Право застосовувати санкції надано лише установам чи службовим особам, компетенцію яких щодо цього визначено в законах» [4, с. 727].

Виходячи з двох основних функцій права – регулятивної та охоронної, слід зазначити, що більшість норм права мають основною функцією регулювання суспільних відносин у певній сфері соціального життя. Особливістю кримінально-правових норм є те, що вони мають охоронну функцію, через визначення певних заборон та встановлення кримінальної відповідальності та кримінального покарання за їх порушення. Розглянемо дискусії у науці кримінального права щодо правової природи санкцій кримінально-правових норм та деякі проблеми їх законодавчого визначення.

О.О. Дудоров та М.І. Хавронюк пишуть, що «Загальна та Особлива частини КК є підсистемами єдиної системи норм кримінального законодавства, спрямованих на виконання завдання у вигляді правового забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України та інших об'єктів кримінально-правової охорони від злочинних посягань, а також запобігання злочинам» [5, с. 32]. Далі вчені зазначають, що «норми Загальної частини мають описовий характер (наприклад, ст. 11 містить визначення злочину, а ст. 50 – покарання). У статтях Особливої частини КК традиційно виокремлюють дві складові – диспозицію і санкцію (це не стосується норм-визначень і норм, які передбачають звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення окремих злочинів)» [5, с. 33–34]. Ми погоджуємося з точкою зору вчених та вважаємо, що норми Загальної частини КК України мають допоміжний характер, та визнаються у теорії права спеціалізованими.

Т.А. Денисова пропонує під санкцією розуміти «обов'язковий елемент статті (або частини статті) Особливої частини КК України, що містить у собі модель виду та обсягу покарання, адекватного суспільній небезпечності вчиненого діяння» [6, с. 135].

О.О. Книженко вважає, що «кримінально-правову санкцію слід розглядати як частину кримінально-правової норми у широкому сенсі та у вузькому – як санкцію статті Особливої частини КК. Санкція статті визначає типове покарання за скоєння передбаченого даною статтею злочину, а санкції кримінально-правових норм включають окремі положення Загальної частини кримінального закону» [7, с. 51].

Н.А. Орловська пише, що в «формально-юридичному контексті санкція являє собою обов'язковий структурний елемент кримінально-правової норми, який забезпечує виконання вимог, що містяться в нормі шляхом закріплення переліку кримінально-правових заходів, які стимулюють належну поведінку та/або перешкоджають девіантним проявам. Санкцію кримінально-правової норми не може бути зведено до інших

її структурних елементів. Вона може бути опосередкована тільки в санкціях норм (статей/частин статті) Загальної та Особливої частин КК» [8, с. 12]. Далі авторка стверджує, що «примусові санкції передбачають дві форми примусового кримінально-правового впливу: покарання та інші примусові заходи, в деяких випадках законодавець допускає об'єднання у примусовій санкції конкретного виду покарання і таких примусових заходів кримінально-правового впливу як спеціальна конфіскація та спеціальна конфіскація, поєднана зі знищенням зазначених у законі предметів. Інші ж примусові заходи кримінально-правового впливу – примусові заходи медичного характеру та примусові заходи виховного характеру – виключають поєднання з покаранням (окрім надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку)» [8, с. 14].

Поряд із примусовими санкціями у науці кримінального права виділяються й заохочувальні санкції. Заохочувальний зміст певних санкцій підтримують Н.А. Орловська, М.І. Панов, П.В. Хряпінський. На думку Н.А. Орловської «зміст заохочувальних кримінально-правових санкцій утворюють заходи, які актуалізуються у разі вчинення злочину та відображають позитивну оцінку державою певної посткримінальної поведінки індивіда, що тягне надання йому певних благ шляхом повного або часткового усунення правових обтяжень. У заохочувальних санкціях опосередковується кримінально-правове заохочення, яке як форма поєднує два заходи: звільнення від кримінальної відповідальності та звільнення від покарання [8, с. 14]. П.В. Хряпінський вважає, що «в заохочувальних санкціях відображається правомірність та суспільна корисність кримінально-правової поведінки, що відповідною мірою заохочується державою. Критерієм класифікації заохочувальних санкцій є зміст кримінально-правового обтяження, що мінімізується у визначений законом спосіб» [9, с. 93]. Вчений пише, що «Заохочувальні санкції треба поділити на три види: 1) виключення суспільної небезпечності та протиправності діяння; 2) звільнення від кримінальної відповідальності та покарання; 3) пом'якшення призначеного покарання або його відбування» [10, с. 69–70]. Зокрема, М.І. Панов зазначає, що «санкцією норми кримінального права є та частина норми кримінального права, яка передбачає покарання й інші заходи кримінально-правового характеру, що підлягають застосуванню до осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння, визначене у диспозиції як злочин» [11, с. 180].

Отже, санкція кримінально-правової норми є логічно завершеним елементом, який визначає характер і масштаб державного примусу, що застосовується до особи у разі вчинення нею кримінального правопорушення. Сутність санкції кримінально-правової норми проявляється в тому, що вона є законодавчою формою публічного осуду як суб'єкта, який вчинив правопорушення, так і його діяння. Саме через санкцію, як законодавчу модель, реалізується державний примус, який проявляється через правообмеження (кару), що проявляється через призначення судом певного виду та розміру покарання (або покарань, якщо мова йде про призначення додаткового кримінального покарання), за правилами, закріпленими в Розділі XI Загальної частини КК України – «Призначення покарання». Саме через призначення певної міри покарання, яке пов'язано з певним характером правообмежень, визначених в законі, реалізуються санкція норми-заборони Особливої частини Кримінального кодексу України. Через санкцію об'єктивується державно-правовий примус, який є реакцією на вчинення кримінального правопорушення, тому вважаємо, що санкція за своєю правовою природою не може бути заохочувальною, оскільки держава не може заохочувати вчинення кримінальних правопорушень. Аналізуючи зміст кримінального покарання, слід звернути увагу й на його мету, яка передбачена в ч. 2 ст. 50 КК України [2]. Слід констатувати невідповідність положень вказаної норми положенням ст. 1 Кримінально-виконавчого кодексу України, який застосовується з метою виправлення, ресоціалізації та запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами [12]. Іншою складовою санкції кримінально-правової норми є морально-політична складова. Суть якої проявляється не лише в тому, щоб застосувати певне правообмеження, а в тому, щоб публічно визнати особу винною у вчиненому кримінальному правопорушенні, засудивши її, через що, як наслідок, обвинувачений визнається засудженим, який з дня набрання законної сили обвинувальним вироком і до погашення або зняття судимості вважається таким, що має судимість (ч. 1 ст. 88 КК України) [2].

Вважаємо, що проблеми визначення санкцій кримінально-правових норм породжують у свою чергу проблеми їх застосування. На нашу думку, правила побудови санкцій конкретизують яким чином у вказаній частині норми-заборони Особливої частини Кримінального кодексу України встановлюються вид та обсяг примусу, межі кримінального покарання.

Слід погодитися з М.Г. Корабель як пише, що «санкція має бути узгоджена із санкціями за вчинення схожих за видом і характером злочинів... Санкція має давати можливість індивідуалізувати покарання, враховуючи принципи та загальні засади призначення покарань... Санкції мають будуватися на принципах доцільності, обґрунтованості, законності, рівності громадян перед законом, гуманізму, вини, справедливості, невідворотності кримінальної відповідальності, індивідуалізації покарання та економії заходів кримінально-правового впливу» [13, с. 289].

Якісно новий підхід щодо побудови санкцій кримінально-правових норм висловлено в проєкті нового Кримінального кодексу, в якому пропонується інституційно нова концепція санкцій – «правила визначення

покарання» [14]. Відмова від санкцій у Спеціальній частині проєкту КК, на думку його розробників, є закономірною еволюцією української доктрини, спрямованої на системність і пропорційність. Поряд із перевагами, на нашу думку, запропонована модель побудови санкцій має певні недоліки, зокрема: а) надмірне розширення судового розсуду, що за відсутності офіційних методичних рекомендацій може призвести до формування суперечливої судової практики; б) вилучення санкцій із норм Особливої частини КК України, що ускладнює розуміння правових наслідків порушення кримінально-правової заборони; в) необхідність формування принципово нової судової практики. На нашу думку, реалізація цього підходу потребує свого подальшого доопрацювання та розробки певного алгоритму дій, які можуть потребувати застосування штучного інтелекту на практиці.

Вважаємо, що чинний Кримінальний кодекс України в цілому на сьогодні відповідає міжнародним та європейським стандартам, хоча слід визнати наявність певної заідеологізованості його норм, наприклад, щодо визначення кримінального покарання, мети покарання, безсистемності та непропорційності встановлення санкцій кримінально-правових норм. Європейські та міжнародні стандарти вимагають, щоб при побудові санкцій кримінально-правових норм законодавець дотримувався наступних основоположних вимог: пропорційність; індивідуалізація; ефективність та стримуючий ефект; гуманізм; за наявністю певних підстав та умов, визначених у КК України, можливості призначення, перш за все, покарань, що є альтернативними ув'язненню тощо.

Висновки. Санкція кримінально-правової норми – це передбачена в нормах-заборонах Особливої частини Кримінальному кодексу України законодавча модель можливої реакції держави на кримінальне правопорушення. Санкції кримінально-правових норм мають ґрунтуватися на положеннях Конституції України та загально визначених принципах і нормах міжнародного права. Проєкт нового Кримінального кодексу запроваджує інституційно нову концепцію санкцій – «правила визначення покарання», яка потребує свого доопрацювання. Вважаємо, що санкція кримінально-правової норми Особливої частини КК України перебуває у тісному взаємозв'язку з диспозицією, в якій визначено об'єктивні та суб'єктивні ознаки конкретного кримінального правопорушення. На нашу думку, таке твердження є логічно обґрунтованим, оскільки санкція зазвичай передбачає несприятливі кримінально-правові наслідки, які, як правило, підлягають застосуванню до винної особи. Відтак, з цієї позиції, заохочувальні норми Загальної частини Кримінального кодексу України не можуть розглядатися як санкції, а виступають спеціалізованими заохочувальними нормами виняткового характеру, що застосовуються лише за наявності підстав і умов, передбачених відповідними нормами Кримінального кодексу України.

Література:

1. Міхайліна Т. В., Гоцуляк Ю. В., Гель А. П. Щодо проблем розуміння категорії «санкція» у теорії права та галузевому правознавстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2021. Вип. 66. С. 288–293. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.66.49>.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 17.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 28.03.2026).
3. Теорія держави і права в схемах та таблицях: навчальний посібник. Кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. К.: «Хай-Тек Прес», 2020. 296 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/1bac_pravo/TDP-skhemu-2020.pdf
4. Юридичний словник / уклад. І. П. Бутко, Р. І. Гришук; за ред. Б. М. Бабія, Ф. Г. Бурчака, В. М. Корецького, В. В. Цветкова. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Голов. ред. Укр. Рад. Енцикл., 1983. 871 с.
5. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944 с.
6. Денисова Т. А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз: монографія. Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2007. 340 с.
7. Книженко О. О. Теоретичні засади встановлення санкцій у кримінальному праві: монографія. Харків: Акта, 2013. 384 с.
8. Орловська Н. А. Санкції кримінально-правових норм: засади та принципи формування: автореф. дис. д-р. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2012. 39 с.
9. Хряпінський П. В. Заохочувальні санкції в системі заходів кримінально-правового характеру. *Держава та регіони. Серія. «Право»*. 2016. № 2(52). С. 90–96.
10. Хряпінський П. В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України: монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 840 с.
11. Панов М. І. Проблеми методології науки кримінального права: вибр. наук. пр. / укл.: Г. М. Анісімов, В. В. Гальцова; передм. О. В. Петришина, В. І. Борисова. Харків: Право, 2018. 472 с.
12. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. Дата оновлення: 12.09.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення: 28.03.2026).

13. Корабель М. Правовий аналіз формування санкцій кримінально-правової норми. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 287–291. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.48>.

14. Текст проекту нового Кримінального кодексу України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2026/02/24/kryminalnyj-kodeks-22-02-2026-ukr.pdf>

References:

1. Mikhailina, T. V., Hotsuliak, Yu. V., & Hel, A. P. (2021). Shchodo problem rozuminnia katehorii «sanktsiia» u teorii prava ta haluzevomu pravoznavstvi [Regarding the problems of understanding the category of «sanction» in legal theory and branch jurisprudence]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo [Uzhhorod National University Herald. Series: Law]*, 66, 288–293. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.66.49> [in Ukrainian].

2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2341-III. [The Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine from 05 April 2001]. Data onovlennia: 17.05.2025. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (accessed 28.03.2026) [in Ukrainian].

3. Nalyvaiko, L. R. (Ed.). (2020). *Teoriia derzhavy i prava v skhemakh ta tablytsiakh: navchalnyi posibnyk* [Theory of state and law in schemes and tables: A training manual]. Hi-Tech Press. Retrieved from: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/1bac_pravo/TDP-skhemy-2020.pdf [in Ukrainian].

4. Butko, I. P., & Hryshchuk, R. I. (1983). *Yurydychnyi slovnyk* [Legal dictionary] (B. M. Babii, F. H. Burchak, V. M. Koretskyi, & V. V. Tsvietkov, eds.; 2nd ed.). Main Editorial Office of the Ukrainian Soviet Encyclopedia. 871 p. [in Ukrainian].

5. Dudorov, O. O., & Khavroniuk, M. I. (2014). *Kryminalne pravo: navchalnyi posibnyk* [Criminal law: A training manual] (M. I. Khavroniuk, Ed.). Vaite. 944 p. [in Ukrainian].

6. Denysova, T. A. (2007). *Pokarannia: kryminalno-pravovy, kryminolohichni ta kryminalno-vykonavchiy analiz: monohrafiia* [Punishment: Criminal-law, criminological, and criminal-executive analysis: A monograph]. KPU Publishing House. 340 p. [in Ukrainian].

7. Knyzhenko, O. O. (2013). *Teoretychni zasady vstanovlennia sanktsii u kryminalnomu pravi: monohrafiia* [Theoretical foundations of establishing sanctions in criminal law: A monograph]. Akta. 384 p. [in Ukrainian].

8. Orlovska, N. A. (2012). *Sanktsii kryminalno-pravovykh norm: zasady ta pryntsyipy formuvannia* [Sanctions of a criminal law norm: Foundations and principles of formation] [Doctoral dissertation abstract, Odesa]. [in Ukrainian].

9. Khryapinskyi, V. P. (2016). *Za zaokhuvalni sanktsii v systemi zakhodiv kryminalno-pravovoho kharakteru* [Incentive sanctions in the system of criminal law measures]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo [State and Regions. Series: Law]*, 2(52), 90–96. [in Ukrainian].

10. Khryapinskyi, P. V. (2009). *Za zaokhuvalni normy u kryminalnomu zakonodavstvi Ukrainy: monohrafiia* [Incentive provisions in the criminal legislation of Ukraine: A monograph]. Kharkiv Yurydychnyi. 840 p. [in Ukrainian].

11. Panov, M. I. (2018). *Problemy metodolohii nauky kryminalnoho prava: vybrani naukovi pratsi* [Problems of the methodology of the science of criminal law: Selected works] (H. M. Anisimov & V. V. Haltsova, Comps.). Pravo. 472 p. [in Ukrainian].

12. *Kryminalno-vykonavchiy kodeks Ukrainy* [Criminal Executive Code of Ukraine]. Law of Ukraine No. 1129-IV (2003, July 11). (Updated 2025, September 12). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (accessed: 28.03.2026) [in Ukrainian].

13. Korabel, M. (2020). *Pravovyi analiz formuvannia sanktsii kryminalno-pravovoi normy* [Legal analysis of the formation of sanctions of a criminal law provision]. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.48>. [in Ukrainian].

14. *Proekt Kryminalnoho kodeksu Ukrainy* [Draft Criminal Code of Ukraine]. Retrieved from: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2026/02/24/kryminalnyj-kodeks-22-02-2026-ukr.pdf> [in Ukrainian].

